

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS PRANCIŠKONŲ GIMNAZIJOS DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS

DĖL REAGAVIMO Į MOKINIŲ PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO, PLATINIMO IR DISPONAVIMO PSICHOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS ATVEJUS BEI PAGALBOS TEIKIMO MOKINIAMS, JŲ TĖVAMS AR KITIEMS ATSTOVAMS PAGAL ĮSTATYMĄ TVARKOS APRAŠO TVIRTINIMO

2026 m. rugpjūčio 31 d. Nr. V-215

Kretinga

1. Tvirtinu Viešosios įstaigos Pranciškonų gimnazijos reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą tvarkos aprašą (pridedama).

2. N u r o d a u :

2.1. klasių auklėtojams/kuratoriams iki 2026 m. rugsėjo 11 d. pasirašytinai supažindinti mokinius su šiuo aprašu;

2.2. direktoriaus pavaduotojai ugdymui Vaivai Krikščiūnaitei-Buitvydei paskelbti šį tvarkos aprašą Gimnazijos svetainėje.

Direktorius

Antanas Šneideraitis

Dovilė Krikščiūnienė
2026-08-31

PATVIRTINTA
Viešosios įstaigos Pranciškonų
gimnazijos direktoriaus
2026 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu
Nr. V-215

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS PRANCIŠKONŲ GIMNAZIJOS
REAGAVIMO Į MOKINIŲ PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO,
PLATINIMO IR DISPONAVIMO PSICHOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS ATVEJUS
BEI PAGALBOS TEIKIMO MOKINIAMS, JŲ TĖVAMS AR KITIEMS ATSTOVAMS
PAGAL ĮSTATYMĄ TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato:

1.1. reagavimo į mokinių, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus, vykdančioje pradinio, pagrindinio, vidurinio mokymo programas (toliau – gimnazija), tvarką;

1.2. pagalbos teikimo mokiniams ir jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą, nustačius psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus gimnazijoje, tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Psichoaktyviosios medžiagos** – alkoholiniai gėrimai, tabakas, tabako gaminiai ir su tabako gaminiais susiję gaminiai (elektroninės cigaretės ir jų pildyklės, rūkomieji žoliniai gaminiai), narkotinės, psichotropinės medžiagos, kuriuos vartojant (naudojant) keičiasi asmens emocinė būseną, mąstymas ir (arba) elgesys.

2.2. **Mokinio disponavimas psichoaktyviosiomis medžiagomis** – atvejis, kai mokinys turi su savimi psichoaktyviųjų medžiagų arba laiko jas mokyklos patalpose ar teritorijoje.

2.3. Kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme, Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatyme.

**II SKYRIUS
REAGAVIMAS Į MOKINIŲ PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO,
PLATINIMO IR DISPONAVIMO PSICHOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS ATVEJUS**

3. Visais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais mokyklos vadovaujasi nešališkumo, konfidencialumo, profesionalumo, nediskriminavimo ir pagarbos žmogaus teisėms principais, užtikrindamos asmens duomenų saugumą, siekdamos tinkamai reaguoti į šiuos atvejus.

4. Visais mokinio vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais gimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nedelsdamas apie šiuos atvejus informuoja mokinio tėvus ar kitus atstovus pagal įstatymą ir kviečia juos atvykti į mokinio buvimo vietą – sveikatos priežiūros įstaigą arba gimnaziją.

5. Kiekvienas gimnazijoje dirbantis mokytojas bei administracijos darbuotojas (toliau bendrai – gimnazijos darbuotojas), įtaręs, pastebėjęs ar gavęs informaciją, kad gimnazijos patalpose ar teritorijoje mokinsys disponuoja psichoaktyviosiomis medžiagomis ir (ar) jas vartoja, ir yra apsvaigęs arba apsinuodijęs, atlieka šiuos veiksmus nurodytu eiliškumu:

5.1. stebi mokinio sveikatos būklę ir įvertina būtinosios medicinos pagalbos reikalingumą;

5.2. jeigu mokiniui reikalinga būtinoji medicinos pagalba:

5.2.1. nedelsdamas kviečia greitosios medicinos pagalbos brigadą skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112;

5.2.2. organizuoja pagalbos teikimą mokiniui, vadovaudamasis gimnazijos tvarka, kuri reglamentuoja žingsnius, įtarus mokinį pavartojus alkoholį, tabaką ar kitas psichiką veikiančias medžiagas;

5.2.3. informuoja gimnazijos vadovą arba jo įgaliotą asmenį apie situaciją, taip pat visuomenės sveikatos specialistą, vykdančią visuomenės sveikatos priežiūrą gimnazijoje;

5.3. jeigu mokiniui būtinoji medicinos pagalba yra nereikalinga, palydi mokinį pas gimnazijos vadovą arba jo įgaliotą asmenį, kuris:

5.3.1. atskiroje patalpoje kalbasi su mokiniu apie atvejo aplinkybes: kada ir kokias psichoaktyvias medžiagas vartojo ir (ar) kokiomis psichoaktyviosiomis medžiagomis disponuoja, iš kur jų gavo, psichoaktyvias medžiagas vartojo vienas ar su kitu (-ais) mokiniu (-iais), jeigu su kitu (-iais) mokiniu (-iais), tai su kuriuo (-iais), ar gali būti kuriam (-iems) nors mokiniui (-iams) reikalinga pagalba, prašo mokinio parodyti jo turimus daiktus;

5.3.1.1. jei nėra randama psichoaktyviųjų medžiagų, kalbasi kartu su mokiniu ir atvykusiais mokinio tėvais ar kitais atstovais pagal įstatymą apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo galimas pasekmes ir pakartotiniam psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui išvengti galimus prevencinius veiksmus;

5.3.1.2. jei randamos psichoaktyvios medžiagos (alkoholiniai gėrimai, tabakas, tabako gaminiai ir su tabako gaminiais susiję gaminiai (elektroninės cigaretės ir jų pildyklės taip pat rūkomieji žoliniai gaminiai), rašomas daiktų paėmimo protokolas (3 priedas), konfiskuojami daiktai, informuojami tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą, informuojamas policijos komisariatas, kalbasi kartu su jais ir mokiniu apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis galimas pasekmes ir pakartotiniam psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui ir disponavimui psichoaktyviosiomis medžiagomis išvengti galimus prevencinius veiksmus;

6. Visais galimais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų platinimo atvejais gimnazijos vadovas ir (ar) jo įgaliotas asmuo:

6.1. pastebėjęs ar gavęs informaciją apie gimnazijos patalpose ar teritorijoje pastebėtą šiuo metu vykstantį ir (ar) ką tik įvykusį psichoaktyviųjų medžiagų platinimo atvejį, nedelsiant skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 praneša apie galimą teisės pažeidimą;

6.2. gavęs informaciją apie anksčiau įvykusį arba jau žinomą atvejį, kad mokinys įsigijo psichoaktyviųjų medžiagų gimnazijos patalpose ar teritorijoje ar konkretus mokinys galimai platino psichoaktyvias medžiagas pateikia gautą informaciją policijos skambučių linijos telefono numeriu +370 700 60 777 arba adresu www.ePolicija.lt.

7. Jei gimnazijos patalpose ar teritorijoje gimnazijos darbuotojas randa psichoaktyviųjų medžiagų, tačiau nežinoma, kam jos priklauso, jas perduoda gimnazijos vadovui arba jo įgaliotam asmeniui, kuris nedelsdamas:

7.1. rastas psichoaktyvias medžiagas (alkoholinius gėrimus, tabaką, tabako gaminius, su tabako gaminiais susijusius gaminius (elektronines cigaretes, jų pildykles taip pat rūkomuosius žolinius gaminius), narkotines ar psichotropines medžiagas perduoda policijai;

8. Gimnazijos vadovas ar ko įgaliotas asmuo visais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais informuoja gimnazijos bendruomenę apie juos naudojant nuasmenintus, neleidžiančius nustatyti mokinio ir jo tėvų ar kitų atstovų pagal įstatymą tapatybės, duomenis, siekiant pakartotinai priminti gimnazijos vidaus tvarkos taisyklių laikymosi svarbą, taikomas prevencijos priemones mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą ir (arba) Apraše nustatytą teisinį reguliavimą.

III SKYRIUS

PAGALBOS TEIKIMAS MOKINIAMS IR JŲ TĖVAMS AR KITIEMS ATSTOVAMS PAGAL ĮSTATYMĄ

10. Visais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais po Aprašo II skyriuje nurodytų reagavimo veiksmų atlikimo gimnazijoje organizuojama ir teikiama pagalba:

10.1. kai nustatytas mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejis, informuojama gimnazijos Vaiko gerovės komisija ir šaukiamas posėdis.

11. Gimnazijos Vaiko gerovės komisijoje:

11.1. pagalbos teikimas vykdomas laikantis Kretingos rajono savivaldybės mero 2024 m. sausio mėn. 16 d. V3-21 potvarkiu.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Aprašo nuostatų įgyvendinimui būtini veiksmai numatomi gimnazijos vadovo tvirtinamuose vidaus dokumentuose.

13. Gimnazijos vadovas užtikrina, kad Apraše numatyta pareiga pastebėjus, įtarus mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo jomis atvejį informuoti gimnazijos vadovą ar jo įgaliotą asmenį būtų numatyta gimnazijos vidaus taisyklėse.

14. Su Aprašu ir jo pagrindu vykdomais veiksmais visi gimnazijos darbuotojai supažindinami pasirašytinai bei informuojami mokinių tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą.

15. Tais atvejais, kai mokinio tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą nepriima gimnazijoje siūlomos pagalbos sau ar savo vaikui, nebendradarbiauja su gimnazijos administracija, pedagogais ir švietimo pagalbos mokiniui specialistais, neatsižvelgia į specialistų pateiktas rekomendacijas,

nesikreipia dėl pagalbos vaikui ir šeimai į savivaldybės ir valstybės įstaigas, gimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo konsultuojasi ir (arba) informuoja Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

16. Vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), asmens duomenys pagal Aprašą tvarkomi, siekiant nustatyti ir tinkamai sureaguoti į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei organizuoti ir teikti reikiamą pagalbą mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą.

Reagavimo į mokinių psichoaktyvių medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą tvarkos aprašo
1 priedas

GALIMI PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO ATPAŽINIMO POŽYMAI

1. Trumpalaikio vartojimo atpažinimo požymiai:

1.1. Akies vyzdžio dydis ir reakcija į šviesą. Esant apsinuodijimui stimulatoriais, atmerkus akies voką, krintant tiesioginei šviesai, akies vyzdys lieka išsiplėtęs, esant apsinuodijimui opioidais – akies vyzdys lieka susitraukęs, esant apsinuodijimui hašišu arba marihuana – akies vyzdys pulsuoja didėdamas (atkreiptinas dėmesys, kad akies vyzdys neženkliai pulsuoja, net ir nevartojus psichoaktyviųjų medžiagų).

1.2. Nistagmas – ritmiškas, nevalingas abiejų akių obuolių trūkčiojimas. Jis gali pasireikšti, kai kraujyje yra viena ir daugiau promilių alkoholio, atpažįstamas stebint akių obuolius bent keliolika sekundžių.

1.3. Laiko pajautimas. Pavartojus psichoaktyviųjų medžiagų gali sutrikti laiko suvokimas, suprastėti gebėjimas suprasti paprastas instrukcijas. Tai galima patikrinti, paprašant pastovėti suglaudus kojas, ištiesus į priekį rankas, atlenkus galvą atgal ir užsimerkus ir pranešti, kai praeis 30 sekundžių. Nepavartojus psichoaktyviųjų medžiagų galima apsirikti 10 sekundžių.

1.4. Dūrių žymės. Jeigu psichoaktyviosios medžiagos švirkščiamos, lieka dūrio žymės, kurios laikui bėgant keičiasi: 0–8 val. – raudona dėmė (paraudęs ratas); 8–96 val. – šviesaus sukrešėjusio kraujo pėdsakai; 5–14 dienų – tamsios dėmės.

1.5. Kvapas. Pavartojus alkoholinių gėrimų jaučiamas alkoholio kvapas iš burnos ar nuo drabužių, tabako ar tabako gaminių – tabako kvapas, marihuanos – keistas, neįprastas, cheminių medžiagų kvapas.

1.6. Bendri apsinuodijimo požymiai. Apsinuodijus gali atsirasti mieguistumas, sąmonės praradimas, pykinimas, vėmimas, galvos svaigimas, pasireikšti perkaitimas ar dehidratavimas, krėsti drebulys, apimti panika ar pasireikšti kiti apsinuodijimo požymiai. Esant tokiems požymiams, reikia kviesti greitosios medicinos pagalbos brigadą, prireikus suteikti mokiniui pirmąją pagalbą.

1.7. Netipinio elgesio požymiai. Pavartojus psichoaktyviųjų medžiagų gali atsirasti mokiniui nebūdingo elgesio požymių, kurie pasireiškia atskirai arba kartu su šio priedo 1.1-1.7 papunkčiuose nustatytais požymiais. Mokinys gali tapti agresyvus, elgtis impulsyviai – imti rėkti, bėgti, blaškytis, neadekvačiai reaguoti į aplinką. Jam gali prasidėti haliucinacijos, apimti baimė, prasidėti kliedesiai arba sulėtėti kalba.

2. Ilgalaikio vartojimo atpažinimo požymiai:

2.1. Asmenybės pokyčiai: nuotaikos ar būdo savybių pasikeitimas, brandumo stoka, santykių su tėvais ar kitais atstovais pagal įstatymą, ryšių su draugais pokyčiai, siekių stoka, savęs nuvertinimas, neigimas ir melavimas, vėlavimas, nepaaiškinama baimė, įtarumas arba savisaugos instinkto stoka, priešiškumas kitiems ir sau, agresyvumas.

2.2. Veiklos ir įpročių pokyčiai: be pateisinamos priežasties nebuvimas namuose ar mokykloje, pareigų namuose ar mokykloje neatlikimas, pakitęs bendravimas su bendraamžiais, kitais žmonėmis; slapukavimas, konfliktai namuose ar mokykloje, nuolatinis negebėjimas susikaupti,

greitas įniršis uždavus klausimus, susijusius su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, nuolatinis liūdesys, ženklius finansinės padėties pokyčiai.

2.3. Išvaizdos pokyčiai: higienos stoka, raudonos ar ašarojančios akys, išsiplėtę arba susiaurėję akių vyzdžiai, nuolatinė sloga.

2.4. Sveikatos ir normalaus dienos, nakties ritmo pokyčiai: apetito stoka ar padidėjęs apetitas, dažnas kosulys, keista kalba, miego problemos, išsiblaškymas, energijos stoka.

2.5. Tarp mokinio daiktų pastebimi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo įtarimą keliantys daiktai ar medžiagos – nikotino pagalvėlės, kristalai, impregnuoti lapeliai, elektroninių cigarečių pildyklės, žiebtuvėliai, milteliai, kapsulės, tabletės ir pan.

Reagavimo į mokinių psichoaktyvių medžiagų
vartojimo, platinimo ir disponavimo
psichoaktyviomis medžiagomis atvejus
bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams
ar kitiems atstovams pagal įstatymą
tvarkos aprašo
2 priedas

GALIMI PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ PLATINIMO ATPAŽINIMO POŽYMIAI

1. Pajamos. Ryškiausias ženklas, kad mokinys platina psichoaktyvias medžiagas, yra jo pajamos. Jei mokinys staiga pradeda pirkti daiktus pats, neturėdamas pajamų šaltinio, tai galimai lemia psichoaktyvių medžiagų platinimas kaip paslėptas pajamų šaltinis.

2. Užrašai. Dažniausiai psichoaktyvias medžiagas platinantys mokiniai registruoja savo išlaidas ir pajamas. Daugelis iš jų tai daro, siekiant fiksuoti, kas ir už ką yra skolingas. Kiekvienas užrašų įrašas gali būti užkoduotas skaitine ar raidine seka.

3. Įranga. Jei platinamos psichoaktyviosios medžiagos, mokinys tikriausiai turi tam reikalingas priemones. Tai apima psichoaktyviosioms medžiagoms vartoti ar supakuoti skirtus daiktus, tokius kaip:

3.1. priemonės – medžiagos, dedamos į psichoaktyvias medžiagas siekiant padidinti pajamas ir pakeisti poveikį. Šios medžiagos atskiedžia psichoaktyvias medžiagas, keičia jų stiprumą, pavyzdžiui, miltai, krakmolai, cukrus ir kofeinas;

3.2. rūkymo pypkės, bongai;

3.3. nedidelio dydžio, maistinės svarstyklės;

3.4. užspaudžiami plastikiniai maišeliai;

3.5. aliuminio folija.

4. Vartojimo požymiai. Nors tai nėra tiesioginis psichoaktyviųjų medžiagų platinimo požymis, tačiau daugelis psichoaktyviųjų medžiagų platintojų patys pradeda vartoti psichoaktyvias medžiagas.

5. Kitų mokinių elgesys ir turima informacija. Neretai psichoaktyviųjų medžiagų platintojas dėl vienokių ar kitokių priežasčių išnaudoja kitus mokinius įvairioms užduotims atlikti. Mokinių bendruomenė paprastai turi daug informacijos vieni apie kitus, tad psichoaktyviųjų medžiagų platintojas visuomet yra žinomas.

Reagavimo į mokinių psichoaktyvių medžiagų
vartojimo, platinimo ir disponavimo
psichoaktyviomis medžiagomis atvejus
bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams
ar kitiems atstovams pagal įstatymą
tvarkos aprašo
3 priedas

(Daiktų paėmimo protokolo forma)

Viešoji įstaiga Pranciškonų gimnazija

DAIKTŲ PAĖMIMO PROTOKOLAS

Data	
Surašymo vieta	

Daiktų paėmimą atlieka (vardas, pavardė, pareigos)				
Atliekant daiktų paėmimą, dalyvauja (vardas, pavardė, pareigos ar statusas)				
Paimti daiktai:				
Eil. Nr.	Tikslus daikto aprašymas	Mato vnt.	Kiekis	Pastabos
1.				
2.				
3.				
Asmuo, iš kurio paimti daiktai: Daikto savininkas:				
